

Stenogrammid

XIII Riigikogu, V Istungjärk, täiskogu korraline istung

Teisipäev, 06.06.2017, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:02 Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu (430 SE) teine lugemine
2. 10:09 Riigikogu otsuse "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" eelnõu (410 OE) teine lugemine
3. 10:20 Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" muutmine" eelnõu (471 OE) esimene lugemine
4. 10:26 Riigikogu otsuse "Hasartmängumaksu Nõukogu liikme nimetamine" eelnõu (469 OE) esimene lugemine
5. 10:32 Käibemaksuseaduse ja riigikaitseaduse muutmise seaduse (Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe rakendamine) eelnõu (431 SE) teine lugemine
6. 10:40 Spordiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu (423 SE) teine lugemine
7. 10:47 Riigihangete seaduse eelnõu (450 SE) teine lugemine
8. 11:21 Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (385 SE) teine lugemine
9. 11:32 Kriminaalmenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seaduse (Euroopa uurimismääruse direktiivi ülevõtmine) eelnõu (442 SE) teine lugemine

10:00 Istungi rakendamine

10:00 Aseesimees Enn Eesmaa

Tere hommikust, austatud Riigikogu! Alustame täiskogu V istungjärku 17. töonädala teisipäevast istungit. Ja alustame heade soovidega: soovime head uut eluaastat Urve Tiidusele! (Aplaus.) Nüüd on aeg eelnõude ja arupärimiste üleandmiseks. Seda soovi ma ei näe. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Täiskogu istungil on kohal 82 Riigikogu liiget.

---

1. 10:02 Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu (430 SE) teine lugemine

10:02 Aseesimees Enn Eesmaa

Tänane esimene päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu 430 teine lugemine. Ettekandeks kutsun kõnetooli riigikaitsekomisjoni esimehe Hannes Hanso, keda palun austavalt kuulata.

10:02 Hannes Hanso

Hea esimees! Kallid kolleegid! Tere hommikust! Vabariigi Valitsus algatas arutluse all oleva eelnõu k.a 17. aprillil ja eelnõu esimene lugemine lõpetati 11. mail. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, mis oli 24. mai kell 17.15, ei laekunud ühtegi ettepanekut. Riigikaitsekomisjon arutas eelnõu enne teisele lugemisele esitamist oma 29. mai istungil ja kiitis siis konsensusega heaks teise lugemise teksti ning seletuskirja. Eelnõu teise lugemise tekst on sisuliselt identne esimese lugemise tekstiga, sest

riigikaitsekomisjon ei teinud eelnõus ka ühtegi keelelist täpsustust.

Ütlen aga mõne sõna ka eelnõule lisatud kokkuleppe kohta. Kokkuleppe eesmärk on edendada Eesti Vabariigi ja Ameerika Ühendriikide julgeoleku- ja kaitsekoostööd. See käsitleb Ameerika Ühendriikide relvajõudude, selle liikmete, tsiviilkoosseisu, ülalpeetavate ja lepingupartnerite ning nende töötajate staatust, kui nad osalevad Eestis kaitsekoostöös. Samasuguseid lepinguid on tehtud palju, see ei ole midagi haruldast. Balti riikidest on Läti ja Leedu parlament sellesisulise kokkuleppe ratifitseerinud – Leedu tegi seda tänavu veebruaris ja Läti märtsikuus.

Nüüd riigikaitsekomisjoni menetluslikud otsused ja ettepanekud. Riigikaitsekomisjon otsustas oma 29. mai istungil konsensusega esitada eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu istungi päevakorda 6. juuniks ehk tänaseks. Tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-le 115, otsustas komisjon samuti konsensusega teha ettepaneku panna eelnõu teisel lugemisel lõpphääletusele ja seadusena vastu võtta. Meenutan kõigile kohalolijatele, et eelnõu vajab seadusena vastuvõtmiseks Riigikogu koosseisu häälteenamust. Täna väga!

10:05 Aseesimees Enn Eesmaa

Arvestades saalist kostvaid hääli, peaks küsida olema priiskavalt palju. Juhataja eksib, küsimusi ei ole. Kas soovite avada läbirääkimisi? Tegemist on teise lugemisega ehk sõna saavad võtta kõik. Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu 430 lõpphääletusele, mis kohustab meid ülejäänud Riigikogu liikmeid saali kutsuma.

Eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud, mistõttu võime minna lõpphääletuse juurde, kuid kuna eelnõu 430 seadusena vastuvõtmiseks on vaja Riigikogu koosseisu häälteenamust, siis teeme palun kohaloleku kontrolli.

Kohaloleku kontroll

Kohaloleku kontroll tõestas, et kohal on 85 Riigikogu liiget.

Austatud kolleegid, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu 430. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 82 rahvasaadikut, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu on seadusena vastu võetud.

---

2. 10:09 Riigikogu otsuse "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" eelnõu (410 OE) teine lugemine

10:09 Aseesimees Enn Eesmaa

Teine päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" eelnõu 410 teine lugemine. Palun ettekandeks kõnepulki keskkonnakomisjoni aseesimehe Kalle Pallingu!

10:09 Kalle Palling

Austatud juhataja! Head kolleegid! Selle eelnõu algatas Vabariigi Valitsus 20. märtsil k.a. Esimene lugemine lõpetati 19. aprillil ning muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrati 4. mai kell 16. Riigikogu liikmed, fraktsioonid ega teised komisjonid muudatusettepanekuid ei esitanud. Keskkonnakomisjon on otsustanud esitada kaks muudatusettepanekut. Eelnõu esimese ja teise lugemise vahelisel perioodil on eelnõu käsitletud komisjoni istungil kahel korral: 2. mail ja 15. mail. Meie 2. mai istungil osalesid Eesti Keskkonnaühenduste Koja, Keskkonnaõiguse Keskuse, Eesti Planeerijate Ühingu, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liidu, Riigikontrolli, Eesti Taastuvenergia Koja ning Eesti Energia AS-i esindajad, kes olid esitanud ettepanekud eelnõu muutmiseks. Samuti osalesid Keskkonnaministeriumi esindajad. 15. mai istungil osalesid Keskkonnaministeriumi maapõue osakonna esindajad, arutati Eesti Keskkonnaühenduste Koja, SA Keskkonnaõiguse Keskus ning Eesti Energia AS-i esitatud ettepanekuid eelnõu muutmiseks. Annan lühikese ülevaate nendest muudatusettepanekutest. Muudatusettepanek nr 1. Selle komisjoni ettepanekuga jäetakse eelnõu pealkirjast välja sõna "heakskiitmine" ja tekstist teine lause järgmises

sõnastuses: kiita heaks "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050". See muudatusettepanek tuleneb riigieelarve seaduse § 20 lõikest 1, mille kohaselt Riigikogu võtab vastu poliitika põhialused, mitte ei kiida neid heaks. Teise muudatusettepanekuga muudetakse eelnõu jaotise 2 teise lõigu esimest lauset ja asendatakse selles sõna "taastaks" sõnaga "korrastaks". Varasem sõnakasutus võis tekitada vale arusaamist, et tuleb taastada kaevandamiseelne olukord, mis ei ole alati võimalik ja ka vajalik. Eelnõus, nagu tavaliselt, on tehtud mitmeid keelelisi täpsustusi, mis ühelgi juhul ei muuda eelnõu sisu. Juhtivkomisjoni menetluslikud otsused ning ettepanekud on järgmised: keskkonnakomisjon otsustas oma 15. mai istungil esitada eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda tänaseks ja teha ettepanek viia läbi eelnõu lõpphääletus. Aitäh!

10:12 Aseesimees Enn Eesmaa

Aitäh teilegi, lugupeetud ettekandja! Küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Andres Metsoja, palun!

10:12 Andres Metsoja

Lugupeetud eesistuja! Head parlamendiliikmed! Keskkonnaministeeriumi eestvedamisel ning koostöös teiste ministeeriumide, muude riigiasutuste ja paljude huvirühmadega koostati arengudokumendi "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" eelnõu. Selle dokumendiga määratletakse seni puudunud riigi pikaajaline maapõue kasutamise ja kaitsmise visioon ning selle elluviimist toetavad põhimõtted ja arengusuunad. Maapõue valdkonna killustatuse ja ühtse poliitikaraami puudumise tõttu pole seni Eesti ühtset ja terviklikku visiooni valdkonna arendamiseks olnud. Maapõuepoliitika põhialuste koostamisega on soov määrata Eesti Vabariigi kui maapõue ja maavarade peamise omaniku roll ja huvi maapõue uurimisel, maapõue ja maavarade kasutusse andmisel ning kasutamisel. Maapõuepoliitika põhialustes peetakse maapõue ja maapõue ressursside all silmas kogu maapõue potentsiaali – maavarasid, maapõue kui maatuge, mis on vajalik maakatte säilimiseks ja hoidmiseks, ehitiste kandmiseks ja loodusobjektide ning mälestiste kaitse tagamiseks, ning maapõue kui ehituskeskkonda, mis on kasutatav allmaaratistite – tunnelite, mahutite jne – ehitamiseks, samuti põhjavett ja maapõue soojust. Milline on siis see visioon, milles on põhimõtteliselt ministeeriumide vahel kokku lepitud? Maapõue ja selles leiduvaid loodusvarasid uuritakse ning kasutatakse Eesti ühiskonnale võimalikult suurt väärtust looval moel, arvestades keskkonnavalaseid sotsiaalseid, majanduslikke, geoloogilisi ja ka julgeoleku aspekte. Üleriigiline eesmärk kõlab alljärgnevalt: Eesti pikaajaline eesmärk maapõue valdkonnas on tagada maapõueressursside teaduspõhine, riigi majanduskasvule ja ressursitõhususele suunatud keskkonnahoidlik ning inimeste tervist säilitav haldamine ja kasutus. Samal ajal on oluline vähendada sõltuvust taastumatutest loodusvaradest.

10:14 Aseesimees Enn Eesmaa

Austatud ettekandja! Otsekuu maapõuest kostab pidevalt jutukõminat, mis teeb ettekandja ideede edasikandmise küsitavaks. Palun veel kord: jälgime ja kuulame ettekandjat! Andres Metsoja, palun!

10:15 Andres Metsoja

Olemegi jõudnud arengusuundade juurde, mis on ka siit puldist mõistlik maha öelda. Olulisimate arengusuundadena tõstaksin esile maapõuealaste uuringute ja baaskaardistamise kava koostamist ning elluviimist, riigitulu võtmise ja jaotamise mehhanismide ülevaatamist, ressursside kasutamisega seotud välismõjude asjakohase kompenseerimise tagamise nõuet. Ressursse tuleb kasutada, ohustamata inimeste tervist ja halvendamata heaolu, rakendades samal ajal häirivaid mõjusid leevendavaid meetmeid ning ettevõtete suunamist keskkonnasäästlike ja innovaatiliste tehnoloogiate ning ringmajanduse põhimõtete järgimise poole.

Valdkonna jätkusuutlikkuse kontekstis peame väga oluliseks ka õppe-, teadus-, rakendus- ja arendustegevuse korraldamist parimal moel ning panustamist avalikkuse teadlikkuse tõstmisse. Läbiva põhimõttena on määratletud riigi roll ja initsiatiiv valdkonna arengu tagamiseks ja vahepealsest madalseisust ülesaamiseks. Otsesemalt haakub sellega valdkondlike ülesannete jagamine Keskkonnaministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vahel, aga ka riikliku geoloogiateenistuse moodustamine, mis võimaldab muu hulgas ellu viia varem märgitud kavasad koguda ja pakkuda valdkondlikku infot ning nõustamist nii riigile kui erasektorile tervikuna. Rakendamise kohta mainin lõpetuseks ära, et maapõuepoliitika põhialused on alusdokumendiks valdkondlikele strateegiatele ja õigusaktidele ning maapõueküsimuste lahendamiseks vajalike teiste

valdkonnaga seotud arengudokumentide ja õigusaktide koostamisel. Horisontaalselt mõjutavad maapõuepoliitika põhialused enim majandusarengu ning hariduse ja ruumilise planeerimise valdkonna kavandamist. Aitäh!

10:17 Aseesimees Enn Eesmaa

Kuna rohkem sõnavõtusoove ei ole, siis sulgen läbirääkimised. Eelnõu 410 muutmiseks on esitatud kaks ettepanekut, vaatame need üheskoos läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud keskkonnakomisjon ja juhtivkomisjon on otsustanud arvestada seda täielikult. Ka teise muudatusettepaneku on esitanud keskkonnakomisjon ja juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda täielikult. Eelnõu 410 muudatusettepanekud on läbi vaadatud ja võime minna lõpphääletuse juurde. Austatud Riigikogu, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" eelnõu 410. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 79 ja vastu 7 Riigikogu liiget, erapooletuid ei olnud. Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" eelnõu on otsusena vastu võetud.

---

3. 10:20 Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu (471 OE) esimene lugemine

10:20 Aseesimees Enn Eesmaa

Kolmas päevakorrapunkt on Eesti Vabaerakonna fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu 471 esimene lugemine. Ettekandeks palun kõnetooli Riigikogu liikme Andres Ammasel!

10:20 Andres Ammas

Lugupeetav juhataja! Lugupeetavad Riigikogu liikmed! Seoses hiljutiste muudatustega erakonna juhtimises on Vabaerakonna fraktsioon arutanud oma liikmete otstarbekat tööjaotust ja leidnud, et erakonna esimees oleks paslik vabastada topeltkoormusest komisjonides. Korruptsioonivastase erikomisjoni liikmeks on valmis asuma Andres Herkel. Ma arvan, et nii väga pikaajalise staaži tõttu Riigikogus kui ka hea ja ausa renomee tõttu sobib Andres Herkel korruptsioonivastase erikomisjoni liikmeks väga hästi. Aitäh!

10:21 Aseesimees Enn Eesmaa

Austatud ettekandja, küsimusi teile ei ole. Avan läbirääkimised, kui selleks soovi on. Vabandust, meil on tegemist esimese lugemisega ja nii on meil ka teine ettekandja, põhiseaduskomisjoni liige Arto Aas. Palun!

10:22 Arto Aas

Austatud Riigikogu! Põhiseaduskomisjon arutas seda üliolulist teemat esmaspäeval, 29. mail. Komisjoni istungit juhatas Ken-Marti Vaher, osa võtsid Jüri Adams, Anneli Ott, Arto Aas, Ivari Padar, Henn Põlluaas, kes oli Jaak Madisoni asendaja, Kalle Laanet, Lauri Luik, Mart Nutt ja Peeter Ernits. Puudus Helmut Hallemaa. Päevakorrapunkt nr 2 oli eelnõu, mida me ka täna siin arutame: Riigikogu otsuse "Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" muutmise eelnõu, mille eesmärk on vahetada Artur Talvik välja ja valida Andres Herkel tema asemele. Komisjonis küsis Lauri Luik, millest on selline muudatus tingitud. Nagu me just kuulsime, on see tingitud sellest, et Vabaerakonna esimees vahetus ja sellest tulenevalt muudetakse ka töökorraldust. Jüri Adams andis Vabaerakonna nimel selgitusi. Arutelu ei tekkinud, kõik oli arusaadav ja tundus loogiline. Seetõttu otsustati teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu istungi päevakorda 6. juuniks 2017, teha ettepanek panna eelnõu lõpphääletusele ja määrata ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liige Arto Aas. Kõik otsused sündisid konsensusega. Aitäh!

10:23 Aseesimees Enn Eesmaa

Kas ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Avan läbirääkimised. Sõnavõtusoove ei ole, sulgen läbirääkimised neid avamata. Eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud, mistõttu võime minna lõpphääletuse

juurde.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele Eesti Vabaerakonna fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu 471. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 76 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eesti Vabaerakonna fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" muutmise" eelnõu on otsusena vastu võetud.

---

4. 10:26 Riigikogu otsuse "Hasartmängumaksu Nõukogu liikme nimetamine" eelnõu (469 OE) esimene lugemine

10:26 Aseesimees Enn Eesmaa

Neljas päevakorrapunkt on rahanduskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Hasartmängumaksu Nõukogu liikme nimetamine" eelnõu 469 esimene lugemine. Palun ettekandeks kõnetooli rahanduskomisjoni esimehe Mihhail Stalnuhhini!

10:26 Mihhail Stalnuhhin

Härra juhataja! Lugupeetud kolleegid! 17. aprillil laekus rahanduskomisjoni haridus- ja teadusministri kiri, milles ta palus algatada otsuse eelnõu selleks, et Hasartmängumaksu Nõukogus välja vahetada üks liige teise vastu. Otsuse eelnõu sai algatatud 16. mail. Muudatusettepanekute esitamise tähtpäevaks oli kohe algatamisel pandud 26. mai. Me menetleme seda eelnõu vastavalt meie kodu- ja töökorra seaduse § 114 lõikele 1, mille kohaselt on vaja teha ainult üks lugemine. 29. kuupäeval arutas komisjon eelnõu oma korralisel istungil ja võttis vastu otsuse teha ettepanek saata eelnõu saali tänaseks päevaks ja panna see lõpphääletusele. Ettekandjaks määrati komisjoni esimees.

Nüüd sisu juurde. Vastavalt hasartmängumaksu seaduse § 7 lõikele 4 moodustab nõukogu Riigikogu. Selles on kuus Riigikogu liiget ja üks esindaja kolmest ministeeriumist: haridus- ja teadus-, kultuuri- ning sotsiaalministeerium. Ainult meil on kompetents nõukogus inimesi välja vahetada. Nüüd peaks sealt lahkuma Janar Holm ja tema kohale asuma kantsler Tea Varrak. Aitäh!

10:28 Aseesimees Enn Eesmaa

Üks küsimus teile. Lauri Luik, palun!

10:28 Lauri Luik

Aitäh! Hea ettekandja! Reformierakond on praegu ainus erakond, kellel ei ole esindajat Hasartmängumaksu Nõukogus, Keskerakonnal on kaks esindajat. Kas on viimasel ajal arutatud, millal Reformierakonna esindaja jälle sinna nõukogusse nimetatakse?

10:28 Mihhail Stalnuhhin

Ei, sellist teemat me pole arutanud. Ma arvan, et rahanduskomisjonil on praegu palju tähtsamaid asju arutada.

10:29 Aseesimees Enn Eesmaa

Küsimus sai vastuse. Rohkem küsimusi ei ole. Kas on soovi avada läbirääkimised? Kõnesoove ei ole. Eelnõu 469 kohta muudatusettepanekuid ei esitatud, mistõttu võime minna lõpphääletuse juurde. Austatud Riigikogu, panen hääletusele rahanduskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Hasartmängumaksu Nõukogu liikme nimetamine" eelnõu 469. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 72 ja vastu oli 2 Riigikogu liiget. Rahanduskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Hasartmängumaksu Nõukogu liikme nimetamine" eelnõu on otsusena vastu võetud.

---

5. 10:32 Käibemaksuseaduse ja riigikaitseaduse muutmise seaduse (Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe rakendamine) eelnõu (431 SE) teine lugemine

10:32 Aseesimees Enn Eesmaa

Viies päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud käibemaksuseaduse ja riigikaitseaduse muutmise seaduse (Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe rakendamine) eelnõu 431 teine lugemine. Palun ettekandeks kõnetooli riigikaitsekomisjoni esimehe Hannes Hanso!

10:32 Hannes Hanso

Tere hommikust taas, head kolleegid! Hea aseesimees! Nüüd on mul teie ees oluliselt kergem olla, sest just äsja Riigikogu ratifitseeris Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe, mida arutluse all olev eelnõu rakendab. Vabariigi Valitsus algatas eelnõu k.a 17. aprillil ja eelnõu esimene lugemine lõpetati 11. mail siinsamas. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg oli 24. mai kell 17.15. Selleks ajaks ei esitatud ühtegi muudatusettepanekut. Riigikaitsekomisjon arutas eelnõu enne teisele lugemisele esitamist 29. mai istungil, kus komisjon tegi teise lugemise teksti kaks keelelist täpsustust ja ühe normitehnilise paranduse. Eelnõu algataja toetab riigikaitsekomisjoni keelelisi täpsustusi ja ka normitehnilist parandust.

Eelnõuga kehtestatakse sõlmitud kokkuleppe rakendamiseks tulenev ametialase kaitsealase koostööga seonduv käibemaksuvabastus ja -tagastus ning täpsustatakse maksusoodustusega seotud asutuste ja isikute ringi. Eelnõuga kehtestatavate maksuvabastuste mõju hindamisel tuleb arvestada, et rahalise saamata jäänud tuluga kaasneb lahutamatu riigikaitseline kasu Eesti Vabariigile. Samuti tuleb arvestada maksusoodustust saavate isikute ja asutuste tõttu suurenevat nõudlust teenuste ja kaupade järele ning selle positiivset mõju tööhõivele meie riigis. Eelnõu toetab NATO raames tehtavat kaitsekoostööd ning soodustab kollektiivse enesekaitse kontseptsiooni raames liitlasriikide relvajõudude üksuste Eestisse saabumist ja nende siin pikaajalist viibimist.

Riigikaitsekomisjoni menetluslikud otsused ja ettepanekud lugupeetud Riigikogu liikmetele on järgmised. Komisjon kiitis 29. mai istungil konsensusega heaks eelnõu teise lugemise teksti ja seletuskirja ning otsustas samuti konsensusega esitada eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu istungi päevakorda k.a 6. juuniks. Ühtlasi otsustas komisjon 29. mai istungil konsensusega teha Riigikogule ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada. Täna väga tähelepanu eest!

10:35 Aseesimees Enn Eesmaa

Esimese küsimuse ettekandjale esitab Taavi Rõivas.

10:35 Aseesimees Taavi Rõivas

Aitäh! Austatud ettekandja! Endise kaitseministrina ja praeguse komisjoni esimehena te kindlasti nõustute minuga, et nii NATO-liitlaste laiemalt kui ka just Ameerika Ühendriikide sõjaväelaste viibimine Eestis on väga oluline osa meie julgeolekugarantiist. Seetõttu on igati olulised punktid nii tänane esimene päevakorrapunkt kui see eelnõu, mida te praegu ette kannate. Nagu te õigesti ütlesite, on praegune päevakorrapunkt seotud esimese päevakorrapunktiga, ja mu küsimus puudutabki huvitavat liikumist, mida ma märkasin esimese päevakorrapunkti hääletuse eel ja järel. Nimelt tõusis osa teie koalitsioonipartneritest enne hääletust esimeses punktis, milleks oli kaitsekokkulepe Ameerika Ühendriikidega, püsti ja lahkus saalist. Peale hääletust tulid nad saali tagasi. Minu küsimus on: kas see räägib erinevatest vaadetest koalitsioonis või oli see kokku lepitud?

10:36 Hannes Hanso

Aitäh! Kuna ma istun saalis suhteliselt ees, siis ma ise kahjuks nende liikumist ei täheldanud. Aga kui liikumine oli, siis mul on vähemalt hea meel, et 82 Riigikogu liiget hääletas eelnõu poolt. Nagu me mõlemad teame, on see Eesti Vabariigi liitlaskoostöö seisukohalt erakordselt oluline, et me saaksime selle asjaga ühele poole, nagu on saanud meie kolleegid Lätist ja Leedust ja terveist reast teistest NATO liikmesriikidest. Mingist kokkuleppest mina küll midagi ei tea. See on minu vastus. Iga inimese käest võib eraldi küsida, mis ta sel hetkel, kui hääletus toimus, tegi.

10:37 Aseesimees Enn Eesmaa

Jürgen Ligi.

10:37 Jürgen Ligi

Aitäh! Austatud ettekandja! Kas komisjonis ei tekkinud mõtet, et maksuvabastusega riigikaitse rahastamine on ebamoraalne? Riigikaitset rahastatakse maksudest ja nüüd me ütleme, et te saate raha ja saate maksusoodustuse ka. See ei ole loogiline. Kas sellise relikti kaotamise mõtet korra peas ei vilksatanud?

10:38 Hannes Hanso

Ei vilksatanud, oleks lühikene vastus. Vähemalt sellistes kategooriates nagu "moraalne" või "ebamoraalne" kindlasti mitte. Meenutan veel kord, et kogu selle raha, mis Ameerika Ühendriigid siin kulutavad – näiteks siin ooste sooritades ja mingisuguseid teenuseid tellides –, saavad nad just selleks ära kulutada, mitte käibemaksu maksmiseks. Ma arvan, et see on julgeoleku seisukohalt ja selle raha saajaprotsendilise kasutamise seisukohalt ääretult oluline. Ma pigem leian, et see on ülimalt teretulnud, et selline soodustus tehakse. Ning see ei puuduta loomulikult Eesti Vabariigi kaitsejõudude hankeid ega teenuste ostmist, millele kehtivad tavalised reeglid nagu ikka.

10:38 Aseesimees Enn Eesmaa

Jürgen Ligi.

10:38 Jürgen Ligi

Aitäh! Hea ettekandja! See koht mulle teie ettekandes ei meeldinud. Sellest võib järeldada, et maksud tuleb üldse kaotada, sest kõik see raha siis ju ringleb, jne. Tegelikult on maksudel ju see mõte, et mingi proportsionaalne osa tarbimisest läheb riigile ja sellest saab rahastada riigikaitset ja paljut muud. See relikt on kahtlemata feodaalne. See põhimõte on küll ka teistel saadikutel, samuti NATO-l, aga mina isiklikult olen seda varem tõrjunud, ja edukalt tõrjunud. Kas tõesti teie kui riigikaitsekomisjoni esimees ja teie kui sotsiaaldemokraat arvate, et on väga tervitatav, kui me maksud ära kaotame ja inimesed justkui saavad veel rohkem osta?

10:39 Hannes Hanso

No seda põhimõtet feodaalseks nimetada – see kõlab päris kurioosselt. Ka Eestis olevad välissaatkonnad on vabastatud käibemaksu tasumisest teatud teenuste saamisel. See on pikaajaline traditsioon. Ja mis puudutab meie liitlaste ooste siin, näiteks minnakse poodi ja ostetakse miljoni euro eest kaupa ja pärast makstakse käibemaks Ameerika Ühendriikidele tagasi – kas see on tark mõte või mitte? Ma arvan, et targem on, kui nad saavad kulutada kõik need vahendid siin ära. Ja ebamoraalseks või feodaalseks mina seda ei pea.

10:40 Aseesimees Enn Eesmaa

Rohkem küsimusi ettekandjale ei ole. Soovi korral avan läbirääkimised. Sõnavõtusoove ei ole. Eelnõu 431 kohta muudatusettepanekuid ei esitatud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõppenud.

---

6. 10:40 Spordiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu (423 SE) teine lugemine

10:41 Aseesimees Enn Eesmaa

Järgmine päevakorrapunkt: Vabariigi Valitsuse algatatud spordiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu 423 teine lugemine. Ettekandeks palun kõnetooli kultuurikomisjoni liikme Toomas Väinaste!

10:41 Toomas Väinaste

Austatud aseesimees! Austatud Riigikogu liikmed! Vabariigi Valitsus algatas spordiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu 10. aprillil 2017. Esimene lugemine toimus 2017. aasta 9. mail. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, 23. maiks ei esitatud ühtegi ettepanekut. Kultuurikomisjon arutas eelnõu 29. mai istungil ning otsustas teha selle kohta kaks muudatusettepanekut. Esiteks, volitusnormi täpsustamine. Muudatusettepanekuga täpsustatakse spordiseaduses valdkonna eest vastutavale ministrile antud volitusnormi, mille alusel tal on õigus kehtestada riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord. Muudatusettepanekuga täiendatakse eelnõu algteksti, mis nimetatud sätte muudatust ei sisalda. Volitusnormi kehtivast sõnastusest ei tulene otseselt mõistetav alus reguleerida määruses ka konkreetse toetuse määramise korraldust. Vabariigi Valitsuse algatatud eelnõu kohaselt hakkab nimetatud määrust rakendama lisaks kultuuriministrile ka Eesti Olümpiakomitee, kellega kavandatakse sõlmida haldusleping, millega antakse üle otsustusõigus määrata toetust spordialaliitudele. Õigusselguse huvides on vaja täpsustada nimetatud määruse volitusnormi ulatust ja kehtestada, et kõnealune määrus reguleerib lisaks spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise üldistele printsiipidele ka konkreetse toetuse taotlemise, taotleja hindamise ja toetuse määramise korda. Muudatusettepanek nr 2 on lihtsalt normitehniline muudatus. Sellega muudetakse halduskoostöö seaduse sätet.

2017. aasta 29. mail otsustas kultuurikomisjon esitada eelnõu 423 teisele lugemisele Riigikogu täiskogu istungi päevakorda 6. juuniks ning teha täiskogule ettepanek teine lugemine lõpetada. Aitäh!

10:44 Aseesimees Enn Eesmaa

Lauri Luik, palun teie küsimus!

10:44 Lauri Luik

Aitäh! Hea ettekandja! Siin tekstis on kasutatud segamini mõisteid "spordialaliit" ja "spordiühendused" ja "spordiorganisatsioonid". Spordialaliitude puhul on mõneti arusaadav, kuidas nende rahastamise alused tekivad. Võetakse arvesse erinevaid tingimusi, näiteks arve, kui palju on tiitlivõistlustelt medaleid võidetud jne. Aga kuidas see seadus reguleerib teiste spordiühenduste, näiteks Eesti Koolispordi Liidu rahastamist? Noored ju tiitlivõistlustel ei käi ja medaleid sealt ei teeni. Kas te seda arutasite, kuidas sobitub sellesse skeemi teiste spordiorganisatsioonide – seega mitte spordialaliitude – rahastamine?

10:45 Toomas Väinaste

See on juba Kultuuriministeeriumi rida. Nagu siin eelnõus on öeldud, Kultuuriministeerium annab volitused üle teistele organisatsioonidele, kes on pädevad seda tegema. See ei puutu siia.

10:45 Aseesimees Enn Eesmaa

Lauri Luik, teine küsimus.

10:45 Lauri Luik

Aitäh! Kas te näete selles ohtu, kui Kultuuriministeerium annab selle otsustamise üle teistele otsustajatele? Me peame ju tegelikult silmas Eesti Olümpiakomiteed? Kas te näete ohtu, et need alused muutuvad vähem läbipaistvaks kui praegu?

10:45 Toomas Väinaste

Ma võin väljendada kultuurikomisjoni seisukohta. Meie oleme pigem vastupidisel seisukohal. Nad on asjaga rohkem kursis ja pädevad. Nii et pigem hakkab asi olema õiglasem.

10:46 Aseesimees Enn Eesmaa

Austatud ettekandja, teile rohkem küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole laekunud. Eelnõu 423 kohta on esitatud kaks muudatusettepanekut. Vaatame need üheskoos läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud kultuurikomisjon ja juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda

täielikult. Teise muudatusettepaneku on samuti esitanud kultuurikomisjon ja juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda täielikult. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 423 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõppenud.

---

7. 10:47 Riigihangete seaduse eelnõu (450 SE) teine lugemine

10:47 Aseesimees Enn Eesmaa

Seitsmes päevakorrapunkt on riigihangete seaduse eelnõu 450 teine lugemine. Palun ettekandeks kõnetooli majanduskomisjoni esimehe Aivar Koka!

10:47 Aivar Kokk

Hea juhataja ja Riigikogu liikmed! Majanduskomisjon algatas riigihangete seaduse eelnõu 4. mail. Eelnõu esimene lugemine Riigikogu täiskogus toimus 10. mail ning esimene lugemine lõpetati. Riigihangete seaduse muutmise peamine eesmärk on võtta üle kolm Euroopa Liidu direktiivi: klassikaline direktiiv, võrgustikudirektiiv ja kontsessioonidirektiiv, mis kaasajastavad riigihangete korraldust ja muudavad selle paindlikumaks ning ühtlasi vähendavad nii hankijate kui pakkujate aja- ja rahakulu.

16. mai istungil arutas majanduskomisjon muudatusettepanekuid ja tegi menetluslikud otsused. Komisjon võttis vastu otsuse saata riigihangete seaduse eelnõu 450 Riigikogu täiskogule teiseks lugemiseks 2017. aasta 6. juunil ettepanekuga teine lugemine lõpetada ning kui teine lugemine lõpetatakse, viia läbi kolmas lugemine 14. mail ja panna eelnõu lõppehääletusele. Aitäh!

10:48 Aseesimees Enn Eesmaa

Teile on ka küsimusi. Maris Lauri, palun!

10:48 Maris Lauri

Aitäh, hea istungi juhataja! Hea ettekandja! Palun selgitage seda, miks ei arvestatud ettevõtete ettepanekuid, mis puudutavad allhangete ülemäärast kontrollimist ja selle vähendamist ehk bürokraatia vähendamist!

10:49 Aivar Kokk

Aitäh hea küsimuse eest! Vastupidi, me arvestasime nende ettepanekut. Parandusettepanekus nr 13 täpsustataksegi, mida võib küsida ja mida mitte: "Ehitustööde hankelepingu ja ehitustööde kontsessioonilepingu korral esitab hankija hankelepingu täitmisel osalenud alltöövõtja teabenõude alusel talle teabe asjaolu kohta, kas alltöövõtja tõendatult tehtud tööde eest on pakkujale tasutud ulatuses, mida pakkuja on kohustatud maksma alltöövõtjale. Teabenõudes esitab alltöövõtja hankijale tõendid allhankelepingu olemasolu, nõude suuruse ning selle sissenõutavuse kohta. Hankija teatab viivitamata pakkujale teabenõude esitamisest ning edastab talle teabenõude koopias koos lisatud tõenditega ja alltöövõtjale esitatud teabe." Teiste sõnadega ei saa alltöövõtja suvaliselt tellijale mingit nõuet esitada. Kõik peab olema põhjendatud. Aga tellija saab peatöövõtja käest küsida, kas kõigile on makstud või ei ole. See parandus on sisse viidud, täpsustus on tehtud. Ma arvan, et tänu sellele täpsustusele jääb tühjade nõudmistega kaasnev koormus ära.

10:50 Aseesimees Enn Eesmaa

Palun, Krista Aru!

10:50 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on mitu korda juhtinud tähelepanu sellele, et hankijale pannakse kogu selles alltöövõtjate ja peatöövõtjate vahelises pakkumiste menetluses ja töö käigus õigusemõistja roll. Kui põhjalikult te komisjonis seda küsimust arutasite ja kas probleem sai paindliku lahenduse? Kas te võite komisjoni nimel kinnitada, et siin ei teki mingit konflikti põhiseadusega?

10:50 Aivar Kokk

Aitäh, väga hea küsimus! Palun vabandust, et ma enne unustasin seda oma ettekandes mainida. Me esitasime Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsiosakonnale ja Justiitsministeeriumile selle kohta päringu. Vastus on, et see ei ole põhiseadusega vastuolus. Kui te loete eelnõu teise lugemise seletuskirja, siis näete, et seal on pikalt kõik need punktid lahti kirjutatud. Kõik see, mis me oleme eelnõusse kirjutanud, on põhiseaduse seisukohalt korrektne.

10:51 Aseesimees Enn Eesmaa

Toomas Kivimägi.

10:51 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud ettekandja! Minul on tegelikult sama küsimus, mis kolleeg Krista Arul, aga käsitlen teemat natuke laiemalt. Ma saan aru eesmärgist kaitsta allhankijaid, aga ma leian, et see viis, kuidas seda tehakse, ei ole aktsepteeritav. Eelnõu ühe eesmärgina on rõhutatud halduskoormuse vähendamist, aga tegelikult me paneme hankijatele kohustuse hakata lahendama vaidlusi peatöövõtja ja tema alltöövõtjate vahel. See ei peaks üldse olema hankija asi. Selle muudatuse suhtes on selgelt eitaval seisukohal kaubandus-tööstuskoda ja minu teada on riigi poolt oma eriarvamust väljendanud ka üks suurimaid tellijaid Riigi Kinnisvara AS. Ma ei tea – komisjonis ei olnud sellest juttu –, kas on küsitud muude suuremate tellijate, *à la* Tallinna linn, või hankijate – näiteks Tallinna, Tartu ja Pärnu linn – arvamusi. Minu arvates on põhjendamatult nende halduskoormust suurendada ja panna nendele ülesanne lahendada vaidlusi peatöövõtja ja allhankija vahel.

10:52 Aivar Kokk

Aitäh, hea Toomas, hea küsimuse eest! Ma veel korra püüan teile selgitada, et ma ei ole aru saanud, kust see töökoormus juurde tuleb. Iga tellija peab enda objektile võtma ehituse järelevalvaja ja järelevalve kontrollib, kas alltöövõtjad on objekti peal. Kui tuleb põhjendatud nõue – ma rõhutan, et eelnõusse on väga selgelt kirjutatud, et see peab olema põhjendatud, peab olema ette näidatud leping, arve, allkirjastatud aktid –, siis on võimalik asja ajada. Meil on siin saalis küll ja küll omavalitsusjuhte, kes on ise niisugused probleemid lahendanud, kui alltöövõtja on nende poole pöördunud. See võimalus on olnud, aga seaduses seda kohustust seni polnud. Tihti ongi tekkinud olukord, kus tellija ütleb, et minu käed on lühikesed. Ja me lihtsalt oleme ära unustanud, et varem kõik see asi, millest me täna räägime, kehtis. See aasta oli vist 2007, kui siin saalis vahepeal lihtsalt muudeti seadust. Peatöövõtja pidi oma tellijale teada andma kõik alltöövõtjad, kui tellija seda nõudis, ja kooskõlastama tööd. Mingil ajal aga ühe valdkonna ehitajate soovil seda muudeti. Nüüd me soovime uuesti sätestada, et neil, kes tegelikult ehitusobjektidel tööd teevad – vahel on neist 90% alltöövõtjad –, oleks võimalus pöörduda tellija poole, kui peatöövõtja millegipärast ei täida oma kohustusi.

10:54 Aseesimees Enn Eesmaa

Krista Aru, palun!

10:54 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Riigihangete seaduse kohta on avaldanud arvamust ka rektorite nõukogu ning teadus- ja arendusasutused. Selles valdkonnas kehtib täpselt samamoodi kui ehitussfääris riigihangete seadus. Kui palju ja kas üldse on komisjonis arutledes vaadatud seda, ega bürokraatia pool ja halduskoormus ei hakka kultuuri- ja haridussfäärile liiga tegema?

10:54 Aivar Kokk

Aitäh, väga hea küsimus! Arutasime seda teemat ka tööruhmas. Kui te vaatate parandusettepanekut nr 1, siis näete, et seal on säte, mis aitab teadus- ja kultuuriinimesi.

10:55 Aseesimees Enn Eesmaa

Toomas Väinaste, palun!

10:55 Toomas Väinaste

Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja! Mul ei olegi õieti küsimust, kuna ma olen ise selle valdkonnaga 15 aastat järjest tegelnud. Pahatihti juhtub nii, et alltöövõtja ei ole raha kätte saanud ja tuleb minu juurde. Ma ei lase pearaamatupidajal siis raha enne üle kanda, kui peatöövõtja on alltöövõtjale töötasu ära maksnud. Aga tihtipeale on juhtunud nii, et kui on väiksem alltöövõtja, siis ta ei ole minu kui vallavanema juurde tulnud ja ta ongi oma rahast ilma jäänud. Kui nende asjadega kohtusse pöörduda, siis me kõik teame, et kohus ja vanajumal on kaks kõige aeglasemat tegutsejat, kes olemas on. Nii et minu arvates see on päris õige, et kõigil on järelevalve peal. Nii peaksid asjad toimima. Nii et mina olen sada protsenti selle poolt, et regulatsioon selline oleks. Me peame oma inimesi kaitsma.

10:56 Aivar Kokk

Aitäh arvamuse eest! Ma võin öelda, et ma olen kõigil nendel positsioonidel olnud: olen olnud tellija, olen olnud peatöövõtja ja alltöövõtja. Mu ettevõtte küll ammu enam alltöövõttu ei tee ja seda samal põhjusel, et kui peatöövõtja tegi alapakkumise, siis alati oli probleeme viimase arve tasumisega. Sa ei teadnud, kas sa saad oma tasu või ei saa. Tihti jättis peatöövõtja alltöövõtjale mingid arved maksmata. On häid peatöövõtjaid, aga me oleme siin saalis mitu kurikuulsat näidet toonud, näiteks Facio Ehitus. Sa tead väga hästi oma kandist üht juhtumit, seda, mis riigi aktsiaselts oma tellimustega tegi ja kuidas seal järjest pankrotti mindi. Täna me räägime näiteks Tartu Ülikooli Raamatukogust. Kui oleks selline punkt seaduses olnud, siis sellist olukorda ei oleks saanud tekkida.

10:56 Aseesimees Enn Eesmaa

Jätkame küsimuste vooru. Toomas Kivimägi, palun!

10:57 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Eelmisele küsijale ütlen, et ka hankijad ja tellijad on inimesed, st ei paremad ega halvemad. Nii et mõlemal poolel on inimesed, kes ühte või teist organisatsiooni esindavad. See märkus on suunatud sellele, et mis võib olla põhjendatud ühe poole jaoks, ei pruugi olla põhjendatud teise poole jaoks. Põhjendatus on väga subjektiivne mõiste. Jah, mingi näidisloetelu on toodud, aga ma väidan veel kord – ja tõesta mulle, et see ei ole nii –, et kui hankijatele pannakse kohustus lahendada teatud juhtudel peatöövõtja ja alltöövõtjate vahelisi vaidlusi, siis nende halduskoormus arvestatavalt suureneb. Ma leian, et see ei ole põhjendatud. Pigem on küsimus lepingutes. Ka mina olen kokku puutunud juhtumitega, kus alltöövõtjad on jäänud ilma tehtud töö eest saadud rahast, aga põhjus on olnud pigem selles, et nende põhieesmärk on olnud tööd saada ning sellele, et sõlmitud leping kaitseks nende õigusi, pole piisavalt tähelepanu pööratud.

10:58 Aivar Kokk

Aitäh, Toomas! Kindlasti oled sa tellija olnud nii maavanemana kui ka linnapeana. Ma ei tea, kas sa oled olnud ka ise töövõtja. Aga ma võin sulle oma kogemustest öelda, et alltöövõtjal ei ole väga palju midagi kobiseda – sa kas võtad selle töö või ei võta. Oleme ausad, peatöövõtjad peavad tellijaga pikki läbirääkimisi, kuigi riigihanke puhul on väga selgelt lepingutingimused kirja pandud ja vaielda on raske. See muudatus peaks tagama, et aasta pärast ei ole Facio Ehituse sarnaseid ettevõtjaid turul olemas, sest nad teavad, et nii kui nad hakkavad kedagi kuskilt pigistama, siis see info jõuab paljudeni. Kui üks suur tellija, näiteks nagu ma siin mainisin, riigi aktsiaselts, kogeb, et temaga on kaks korda keegi peatöövõtjatest trikitanud ja alltöövõtjatele maksmata jätnud, siis küllap ta järgmine kord lisab hanketingimustesse klausli, et selline ettevõtte osaleda ei saa. Nii et seda korrastatakse ka suurettevõtjate huvides. Me ei saa öelda, et mõned suurettevõtjad selle eelnõu poolt ei ole. Osa tingimusi on tegelikult suurettevõtjate pakutud, näiteks alltöövõtjatele kehtiv nõue maksta töötajatele vähemalt 70% sektori keskmisest palgast, et ei oleks selliseid alltöövõtjaid, kes makse ei maksa. See ettepanek on tulnud suurettevõtjatelt, mitte alltöövõtjatelt.

10:59 Aseesimees Enn Eesmaa

Einar Vallbaum, palun!

10:59 Einar Vallbaum

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea kõneleja! Ma ei tea, mille pärast on siin saalis tekkinud sellised suured vaidlused. Me võtame paljudes asjades Ameerikast eeskuju ning NATO üksuste esindajad käituvad Tapal praegu nii, et helistatakse läbi kõik alltöövõtjad ja küsitakse, kas teil on raha peatteenõutja käest kätte saadud. Kui on, siis kantakse raha peatteenõutjale üle. See toimib väga hästi ja on parandanud peatteenõutjate maksedistsipliini. Kõik sellised, kes tahaksid mingi pettusega tegeleda või lihtsalt alltöövõtjate raha kasutada, on ära kadunud. Mina arvan, Aivar, et aja seda asja edasi ja väikesteenõutjad, FIE-d kõik toetavad sind suure innuga!

11:00 Aivar Kokk

Aitäh!

11:00 Aseesimees Enn Eesmaa

Urmas Kruuse.

11:00 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Ühest teie vastusest jooksis läbi selline mõte, et peatöövõtja võib teha alapakkumise. See jätab mulje, et meil ei ole võimalik kontrollida alltöövõtjate summeeritud pakkumist, võrreldes seda peatöövõtja pakkumisega. Kas selles osas on seaduses mingid muudatused? Võiks ju olla lihtne järeldada, et kui alltöövõtjate pakkumised kokku on suuremad kui peatöövõtja pakkumine, siis peab kuskil probleem olema. Kas selline kaitsemehhanism on selles eelnõus olemas?

11:01 Aivar Kokk

Aitäh, väga hea küsimus! Jah, selline kaitsemehhanism on edaspidi olemas kahel moel. Esiteks, kui parima pakkuja töö on üle 10% odavam kui järgmiste pakkujate oma, siis tellijal on õigus küsida pakkujalt lisadokumente, mis näitavad, kuidas on võimalik, et tema pakkumine on teiste omast nii palju odavam. Teine abinõu peab silmas olukorda, kui alltöövõtjate pakkumised on väga odavad. Selle seaduse sätted rakenduvad eri aegadel just seepärast, et maksuamet teeb praegu programmi, mis võimaldab automaatselt vaadata, milline on konkreetse ettevõtte keskmine palk võrreldes Eesti või oma piirkonna keskmise palgaga. Kui vahe on suurem kui 30% n-ö allapoole, siis on ka peatöövõtja käest õigus küsida, kas see alltöövõtja ikka makse maksab.

11:02 Aseesimees Enn Eesmaa

Maris Lauri, palun!

11:02 Maris Lauri

Aitäh, hea eesistuja! Hea ettekandja! Siin jooksis vastustest läbi – vähemalt minule jäi see kõrvu – selline mõte, et alltöövõtjad on sunnitud tegema lepinguid peatöövõtjaga. Minu teada on meil ettevõtlusvabadus ja mitte kedagi ei sunnita. Kas ma sain millestki valesti aru või mis see ikkagi on? Kes sunnib keda kellega lepingut tegema ja mis alusel?

11:02 Aivar Kokk

Aitäh hea küsimuse eest, Maris! Ma püüdsin selgitada, et praegu on olukord selline, et peatöövõtjad, kes tihti – mitte alati, aga tihti – ise enamikku töid ei tee, saavad esitada sellised käibenumbrid, et neil on võimalik pakkumistel osaleda. Firmad, kes alltöövõttu teevad, ei saa enamikul juhtudel riigihangetel osaleda, sest nende käibemaht on väike. Kes teeb ventilatsiooni-, kes kanalisatsiooni- või elektritöid. Nii tekib olukord, et kui sa tahad tööd saada, siis ei kehti selline kokkulepe nagu riigihankel, et parim pakkuja võidab, vaid alltöövõtja valitakse nii, et kes kõige odavamalt mulle töö ära teeb, sellega ma sõlmin lepingu. Seal on suur koormus ja pinged peal. Sa võid mu jutu peale pead raputada, aga mina olen ise seda 30 aastat kogenud ja tean, kuidas läbirääkimised iga töö puhul käivad. Nagu alati: tellijale tundub töö kallis, tegijale odav. Nii see kauplemine käib. See on loomulik protsess. Ma ei ütle, et midagi on valesti, see ongi loomulik protsess, kus üks pool tahab odavamalt läbi ajada ja teine tahab rohkem raha saada.

11:03 Aseesimees Enn Eesmaa

Palun, Helmen Kütt!

11:03 Helmen Kütt

Täna, austatud eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Riigihangete seaduse kallal on väga palju tööd tehtud ja kahtlemata kogu teemat põhjalikult arutatud. Ma tahaks ühele asjale lihtsalt kinnitust saada, vastus võib väga lühike olla. Riigihangete seaduse menetlemise ajal pöördusid meie poole oma muredega Eesti nägemispuudega inimeste organisatsioon, MTÜ Ligipääsetavuse Foorum ja mitmed teised. Kas sa saad kinnitada, et ministriumide ja ka komisjoni abiga on need mured lahendatud? Ega midagi üles ei jäänud?

11:04 Aivar Kokk

Aitäh, Helmen, väga hea küsimuse eest! Ma saan kinnitada, et enamik – ma ei saa öelda, et 100%, päris kõik mitte – nende muresid on lahendatud. Ent kindlasti need teemad tulevad järgmiste eelnõudega veel ja veel laua peale. Suures osas aga on ministrium need ettepanekud, millega need organisatsioonid meie poole pöördusid, eelnõusse sisse kirjutanud.

11:04 Aseesimees Enn Eesmaa

Urmas Kruise.

11:04 Urmas Kruise

Aitäh, auväärt istungi juhataja! Lugupeetud ettekandja! Te viitasite sellele, et tekib võimalus jälgida ettevõtete töötajate sissetulekut ja kui need tunduvad keskmisest allpool olevat, siis on võimalik järele küsida, miks. Aga kui väikeettevõtja on rakendanud oma ettevõttes boonussüsteemi, nii et töötajatel on veel mingid hüved, mille tõttu keskmine palk on väiksem? Kas ka nende ettevõtete puhul peaks üles näitama kahtlust, et nad ei maksa makse?

11:05 Aivar Kokk

Eks ka enamik nendest boonustest käib sotsiaalmaksu alla. Kui pidada silmas palgafondi, siis on väga väheseid asju võimaik ettevõtte kuludesse kirja panna. See punkt annab edaspidi ettevõtjale võimaluse põhjendada, kui kellelegi tundub, et ta ei maksa oma töötajatele head palka, miks see nii on. Siis ta näitabki, et tal on niisugune boonussüsteem, ja sellega on probleem lahendatud. See ei tähenda seda, et automaatselt säärane alltöövõtja lükatakse kõrvale. Tellijal on lihtsalt õigus asja uurida, kui alltöövõtja keskmine palk on näiteks 50% võrreldes piirkonna keskmisega. Midagi tundub ju niiku olevat. Kui asi on boonussüsteemi abil kuidagi teistmoodi lahendatud, siis on see kindlasti põhjendatav ja probleemi ei ole. Kordan, see ei tähenda seda, et ettevõtja automaatselt kõrvale lükatakse.

11:06 Aseesimees Enn Eesmaa

Andres Ammas, palun!

11:06 Andres Ammas

Lugupeetav juhataja! Lugupeetav ettekandja! Leian siit seletuskirjast, et majanduskomisjon on tegelnud ka intellektuaalomandi kaitsega seotud küsimustega. Üks ettevõtja on sellele tähelepanu juhtinud. Kahtlemata need küsimused on piltlikult öeldes täna olulisemad kui eile ja homme olulisemad kui täna – pean silmas kõike, mis puudutab intellektuaalomandi kaitset. Vahest kommenteeriks te natuke, kas need küsimused on riigihangete seaduse eelnõus teie hinnangul piisavalt hästi kajastatud?

11:07 Aivar Kokk

Aitäh väga hea küsimuse eest! Ma pean küll tunnistama, et seda teemat ei arutatud mitte tänase eelnõu arutelul, vaid selle eelnõu arutelul, mille Riigikogu tagasi lükkas. See oli enne mind. Aga ma tean, mis see teema on, ja siia me oleme asjaomased parandused sisse pannud. Näiteks on teatud teenused ja see, kuidas sa neid pakud, seotud intellektuaalse omandiga. Kui sa selle avalikustad, siis järgmisel päeval pakuvad kõik firmad täpselt sedasama. Seepärast on jäänud võimalus, et teatud asju ei pea riigihangete korral avalikustama. See säte on tänases eelnõus olemas.

11:07 Aseesimees Enn Eesmaa

Aitäh teile, austatud ettekandja! Rohkem küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Kuna sõnavõtusoove ei ole, siis tegeleme muudatusettepanekutega. Eelnõu 450 kohta on esitatud 16 muudatusettepanekut. Läheme nende läbivaatamise juurde. Esimese muudatusettepaneku on esitanud majanduskomisjon ja juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Teise muudatusettepaneku on samuti esitanud majanduskomisjon ja juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Maris Lauri, palun!

11:08 Maris Lauri

Palun Reformierakonna nimel seda muudatusettepanekut hääletada!

11:08 Aseesimees Enn Eesmaa

Te mõtlete teist?

11:08 Maris Lauri

Teist jah.

11:08 Aseesimees Enn Eesmaa

Austatud Riigikogu, panen hääletusele teise muudatusettepaneku, mille on esitanud majanduskomisjon. Juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Võtke palun seisukoht ja hääletage!

Hääletustulemused

Muudatusettepanekut pooldas 53 rahvasaadikut, vastu oli 31 ja erapooletuks jäi üks kolleeg. Muudatusettepanekut on arvestatud.

Kolmanda muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon, juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda osaliselt. Neljanda muudatusettepaneku on esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon, juhtivkomisjoni otsus on jätta see arvestamata. Maris Lauri, palun!

11:12 Maris Lauri

Palun Reformierakonna fraktsiooni nimel see muudatusettepanek hääletusele panna!

11:12 Aseesimees Enn Eesmaa

Teeme seda kindlasti.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele neljanda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni otsus on jätta see arvestamata. Palun hääletada!

Hääletustulemused

Muudatusettepaneku poolt hääletas 36 rahvasaadikut, vastu oli 50. Neljas muudatusettepanek ei leidnud toetust.

Viienda muudatusettepaneku on esitanud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni otsus on seda arvestada täielikult. Kuuenda muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 106 lõikest 2 ei kuulu see ettepanek hääletamisele, sest sai juhtivkomisjonis vähem kui kaks poolthäält. Seitsmenda muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 106 lõikest 2 ei kuulu ka see ettepanek hääletamisele, sest sai juhtivkomisjonis vähem kui kaks poolthäält. Kaheksanda muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon, juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda osaliselt. Üheksanda muudatusettepaneku on esitanud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda täielikult. Kümnenda muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 106 lõikest 2 ei kuulu ettepanek hääletamisele, kuna sai juhtivkomisjonis vähem kui kaks poolthäält. 11. muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Seegi ettepanek sai komisjonis vähem kui kaks poolthäält ega kuulu hääletamisele. 12. muudatusettepaneku on esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon, juhtivkomisjoni otsus on jätta see arvestamata. Palun, Maris Lauri!

11:16 Maris Lauri

Aitäh, hea istungi juhataja! Palume panna see muudatusettepanek hääletusele.

11:16 Aseesimees Enn Eesmaa

Paneme selle hääletusele. Kas oleme valmis hääletama?

Panen hääletusele 12. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni otsus on jätta see arvestamata. Palun hääletada!

Hääletustulemused

12. muudatusettepaneku poolt hääletas 36 rahvasaadikut, vastu oli 50. Reformierakonna muudatusettepanek ei leidnud toetust.

13. muudatusettepaneku on esitanud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda täielikult. 14. muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 106 lõikest 2 ei kuulu ettepanek hääletamisele, sest sai juhtivkomisjonis vähem kui kaks poolthäält. Sama tuleb paraku öelda ka 15. muudatusettepaneku kohta, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 106 lõikest 2 ei kuulu ka see ettepanek hääletamisele, sest sai juhtivkomisjonis vähem kui kaks poolthäält. 16. muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon ning Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §106 lõike 2 järgi ei kuulu ka see hääletamisele, kuna sai juhtivkomisjonis vähem kui kaks poolthäält.

Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 450 teine lugemine lõpetada. Kuid äsja sai juhataja Reformierakonna fraktsiooni aseesimehelt avalduse. Riigikogu Eesti Reformierakonna fraktsioon teeb ettepaneku riigihangete seaduse eelnõu 450 teine lugemine katkestada. Me hääletame seda ettepanekut. Kas oleme valmis hääletuseks?

Palun võtta seisukoht Eesti Reformierakonna fraktsiooni ettepaneku suhtes riigihangete seaduse eelnõu 450 teine lugemine katkestada! Palun hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 38 rahvasaadikut ja vastu 51. Reformierakonna ettepanek seaduseelnõu teine lugemine katkestada ei leidnud toetust. Eelnõu 450 teine lugemine on lõppenud.

8. 11:21 Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (385 SE) teine lugemine

11:21 Aseesimees Enn Eesmaa

Kaheksas päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 385 teine lugemine. Palun ettekandeks kõnetooli õiguskomisjoni esimehe Jaanus Karilaidi!

11:22 Jaanus Karilaid

Head kolleegid! Õiguskomisjon valmistas eelnõu teist lugemist ette neljal istungil: 3. aprillil, 20. aprillil, 11. mail ja 30. mail. Muudatusettepanekute esitamise tähtjaks, 29. märtsiks esitati üks ettepanek Riigikogu liikmelt Liisa Oviirilt. Ettepanek nägi ette, et eraldi süüteona sätestatakse teise isiku suhtes mis tahes sobimatuks peetav füüsiline seksuaalse olemusega käitumine või tegevus, kui selle eesmärk või tagajärg on isiku väärikuse alandamine, eelkõige hirmutava, vaenuliku, heidutava, alandava või ründava õhkkonna tekitamine. Selline tegu oleks karistatav kuriteona. Ettepanek tulenes Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni ehk nn Istanbuli konventsiooni artiklist 40.

Eelnõu 385 ongi seotud nimetatud konventsiooni rakendamiseks tehtavate muudatustega. Eesti õigus ei vasta praegu täies mahus konventsioonis nõutule ning seda tuleb seepärast täiendada. Seega kriminaliseeritakse inimkaubanduse ohvriks seksi ostmine ning naise suguelundite sandistamine ja moonutamine, samuti sundabielu ja ahistav jälitamine. Ka muudetakse süüteo aegumise peatumise regulatsiooni erisusi. Eesmärk on, et neid juhtumeid oleks võimalik menetleda ka peale ohvri täisealiseks saamist. Samuti nähakse Istanbuli konventsiooni artiklist 59 tulenevalt ette välismaalaste seaduse muudatused.

Komisjoni istungite kokkuvõtteks võib öelda, et kõige põhjalikum arutelu komisjonis toimuski Liisa Oviiri ettepanekust tulenevalt. Seksuaalse ahistamise süüteokoosseisuna sätestamist toetasid ka eelnõu

menetlusse kaasatud huvigrupid. Samuti pöördus õiguskomisjoni poole Sotsiaalministeerium, kes toetas seksuaalse ahistamise koosseisu sätestamist karistusseadustikus. Eelnõu menetluses osalesid järgmised huvigrupid: MTÜ Lastekaitse Liit ja MTÜ Eluliin, Eesti Naisjuristide Liit, Eesti Naisteühenduste Ümarlaud, Eesti Naiste Varjupaikade Liit, MTÜ Naiste Tugi- ja Teabekeskus ning MTÜ Pärnu Naiste Tugikeskus. 3. aprilli istungil osales enamik neist õiguskomisjoni istungil. Samuti võtsid komisjoni istungitest osa Justiitsministeeriumi, Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ning Politsei- ja Piirivalveameti esindajad ning riigi peaprokurör.

Komisjoni 11. mai istungil võttis Liisa Oviir oma ettepaneku tagasi ja komisjon algatas n-ö kompromissettepaneku. Seksuaalse iseloomuga kehaline ahistamine sätestatakse väärteona karistusseadustiku võrdõiguslikkuse vastu suunatud süütegude jaos. Väärteomenetluse seadustikus antakse uue väärteo menetluse pädevus Politsei- ja Piirivalveametile. Sellest tulenevalt muudetakse ka väärteomenetluse seadustikku ja eelnõu pealkirja. Õiguskomisjon otsustas sellise muudatusettepaneku teha tulemusega 6 poolthäält (Raivo Aeg, Märt Sults, Toomas Paur, Liisa Oviir, Jaanus Karilaid ja Hardi Volmer) ning 2 vastuhäält (Valdo Randpere ja Uno Kaskpeit).

Istungitel esitati mitmesuguseid argumente seksuaalse ahistamise väärteona karistusseadustikus sätestamise poolt ja vastu. Justiitsministeeriumi esindaja tõi välja, et Istanbuli konventsiooni artikkel 40 ei nõua otsesõnu seksuaalse ahistamise karistatavust, vaid et vajalik on rakendada kriminaal- või muid õigusmeetmeid tagamaks, et sugulise iseloomuga sobimatule verbaalsele ja mitteverbaalsele ehk füüsilisele käitumisele saaks reageerida. Samuti toodi välja, et Eestis käsitletakse seksuaalset ahistamist soolise võrdõiguslikkuse seaduses. Samas leiti, et kuna soolise võrdõiguslikkuse seadus reguleerib peamiselt tööalaseid suhteid, siis pole kehtiv regulatsioon piisav. Toodi välja ka, et teatud juhtudel võib teo toimepanemine olla karistusõiguslikult käsitatav ka muu rikkumisena, näiteks kehalise väärkohtlemisena (karistusseadustik § 121), sugulise iseloomuga vägivaldse teona (karistusseadustik § 141) või avaliku korra rikkumisena (karistusseadustik § 263). Võib aga esineda juhtumeid, mis kehtiva karistusseadustiku koosseisude alla ei mahu, kuid teo raskust arvestades väärivad siiski ühiskondlikku hukkamõistu. Ohvrite kaitseks, aga ka ühiskonna suhtumise kujundamise ja teadlikkuse tõstmise eesmärgil ongi tehtud ettepanek sätestada eraldi karistatav koosseis karistusseadustiku väärteokoosseisuna. Samas on iga uue normi väljatöötamise tingimus nimelt *ultima ratio* põhimõte. Karistamine peab olema viimane abinõu ühiskonna probleemide lahendamiseks ning karistusõiguses tuleb samuti lähtuda sellest põhimõttest. Esmalt nähaksegi ette kergema iseloomuga süütegu ehk väärtegu.

Sellele, et seksuaalset ahistamist võidakse erinevalt mõista, lähtudes erinevatest traditsioonidest ja ka eri põlvkondade arusaamadest, juhiti tähelepanu ka komisjoni istungil. Komisjon otsustas siiski Istanbuli konventsiooni artiklis 40 nimetatud teo karistatavaks muuta, nagu juba mainitud.

Kuna tegemist on uue süüteokoosseisu lülitamisega karistusseadustikku, siis on esimese muudatusettepaneku juurde lisatud põhjalikud selgitused. Koostöös Justiitsministeeriumiga ning koosseisu rakendamist silmas pidades on Justiitsministeerium koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga välja toonud erinevaid näiteid.

Teine ettepanek tuleneb Justiitsministeeriumi ettepanekust, mille kohaselt täiendatakse kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud jälitustoimingute tegemist võimaldavate kuriteokoosseisude loetelu, kui tegemist on ahistava jälitamisega või vägivaldaga võimuesindaja vastu. Ahistav jälitamine on samuti uus kuriteokoosseis, mis luuakse käesoleva eelnõuga. Teise isikuga korduva või järjepideva kontakti otsimise, tema jälgimise või muul viisil teise isiku tahte vastaselt tema eraellu sekkumise eest, kui selle eesmärk või tagajärg on teise isiku hirmutamise või alandamine või muul viisil oluliselt häirimine, karistatakse rahalise karistuse või kuni 1-aastase vangistusega.

Õiguskomisjon otsustas algatada muudatusettepaneku ja arvestada seda täielikult tulemusega 6 poolthäält (Raivo Aeg, Märt Sults, Toomas Paur, Liisa Oviir, Jaanus Karilaid, Hardi Volmer) ja 2 vastuhäält (Valdo Randpere ja Uno Kaskpeit). Õiguskomisjon otsustas esitada eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu istungi päevakorda 6. juuniks 2017 ja teha ettepanek teine lugemine lõpetada. Eelnõu kolmas lugemine ja lõpphääletus võiks olla 14. juunil. Aitäh!

11:29 Aseesimees Enn Eesmaa

Aitäh, austatud ettekandja! Kuna Henn Põlluaas tahab küsida, siis te ei saa veel puldist ära minna. Palun!

11:29 Henn Põlluaas

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea sõnavõtja! Ma loen seletuskirja ja ei suuda ära imestada, kuhu me oleme jõudnud. Me arutame seda, mis saab, kui keegi paneb teisele inimesele käe õlale või lohutab mõnda äärmiselt õnnetut inimest ja võtab tal õlgade ümbert kinni. Me arutame siin Riigikogus sellist asja, kas tegemist on siis äkki seksuaalse ahistamisega ja kas selle eest peab karistama hakkama. See on ju absurdne! Me jõuame niimoodi mingisugusesse orwellilikku maailma või äärmusfeministide ja sotside udusesse fatamorgaana ühiskonda, kus me ei tohi enam isegi naisterahvastele ust lahti teha või mantlit selga aidata. Kuhu me jõuame selliste asjadega?

11:31 Jaanus Karilaid

Härra Henn Põlluaas, see on tõesti hea küsimus! Kui ma meenutan Orwelli raamatut "1984", siis ma tegelikult ei mäleta, et seal keegi lohutas kedagi, kellel väga kurb meel oli, ja et seda oleks võetud mingi tohutu kuriteona. Ma arvan, et kui sa tõesti näed kedagi, kes vajab lohutamist ja kallistamist, siis, Henn Põlluaas, ma julgustan sind seda tegema. Ära pelga! Ma ei usu, et see inimene läheb politseisse ja ütleb, et Henn Põlluaas ahistas mind seksuaalselt ja kuriteokoosseis paistab. Usu mind, see on kahe inimese vaheline tajumise küsimus. Kui aga kellelegi on liiga tehtud ja ta läheb avaldusega politseisse, siis järelikult oli ka põhjust.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa

Rohkem küsimusi ei ole. Aitäh ettekandjale! Avan läbirääkimised. Sõnavõtusoove ei ole. Eelnõu 385 kohta on esitatud kaks muudatusettepanekut, vaatame need üheskoos läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud õiguskomisjon, juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda täielikult. Teise muudatusettepaneku on samuti esitanud õiguskomisjon ja juhtivkomisjoni otsus on sama: arvestada täielikult. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 385 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõppenud.

---

9. 11:32 Kriminaalmenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seaduse (Euroopa uurimismääruse direktiivi ülevõtmine) eelnõu (442 SE) teine lugemine

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa

Tänane viimane päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud kriminaalmenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seaduse (Euroopa uurimismääruse direktiivi ülevõtmine) eelnõu 442 teine lugemine. Palun kõnepulti õiguskomisjoni liikme Urve Tiiduse!

11:32 Urve Tiidus

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Vabariigi Valitsuse algatatud kriminaalmenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seaduse 442 eelnõu ettevalmistamine teiseks lugemiseks oli õiguskomisjonis päevakorras 30. mail. Kahe lausega ütlen, mida siis muudetakse. Tegu on Euroopa uurimismääruse direktiivi ülevõtmisega. See direktiiv teatavasti sätestab selged raamid, kuidas liikmesriigid edaspidi üksteisele kriminaalmenetluses õigusabi osutavad. Seni on see toimunud lihtsalt vastastikuse abistamise süsteemi abil.

Õiguskomisjon küsis esimese ja teise lugemise vahel Eesti Advokatuuri arvamust, kuid advokatuur oma seisukohta ei esitanud. Sisulisi muudatusettepanekuid ei olnud. Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Mare Tannberg tutvustas komisjonile ministeeriumi esitatud muudatusettepanekut, mis on pigem tehniline. Mare Tannberg märkis, et seoses ühe teise eelnõuga oli vaja selles eelnõus asendada kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse täiendamisel üks number teisega. Õiguskomisjoni nõunik-sekretariaadijuhataja Raini Laide märkis samuti, et selle ühe muudatusettepaneku näol on tegemist puhtalt tehnilise muudatusega. Eelnõu algne tekst nägi ette, et kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seadust täiendatakse §-ga 25⁵ "Euroopa uurimismääruse sätete kohaldamine". Aga menetluses on ka teine eelnõu, nr 404, millega luuakse pangakontode Euroopa arestimismääruse menetlus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist nii tsiviil- kui ka kaubandusasjades. See tekst sisaldab kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse täiendamist samuti §-ga 25⁵. Seega oli vaja eelnõus 442 teha muudatus ja

asendada kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muudatuses algselt pakutud § 25⁵ uue numbriga § 25⁶. Juhtivkomisjoni hääletuse tulemusel otsustati seda muudatusettepanekut täielikult arvestada.

Menetluslikud otsused olid järgmised. Otsustati teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu istungi päevakorda tänaseks, 6. juuniks, teha ettepanek teine lugemine lõpetada, saata eelnõu kolmandale lugemisele, kui teine lõpetatakse, 14. juuniks, ja teha ettepanek panna siis eelnõu lõpphääletusele. Kõik otsused langetati konsensusel. Suur tänu kuulamast!

11:35 Aseesimees Enn Eesmaa

Suur tänu teile, austatud ettekandja! Küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Kuna kõnesoove ei ole, siis ütlen, et eelnõu 442 muutmiseks on esitatud üks muudatusettepanek ja selle on esitanud õiguskomisjon. Juhtivkomisjoni otsus on arvestada seda täielikult. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 442 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõppenud.

Austatud kolleegid, tänane istung on lõppenud. Juhul kui te embate tänast sünnipäevalast, siis võib kindel olla, et sanktsioone sellele ei järgne. Kohtumiseni homme!

Istungi lõpp kell 11.36.